

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

PIK ВИДАННЯ • JAHRGANG 72

КВИТЕНЬ • APRIL 2020 • Nr. 9 (3037)

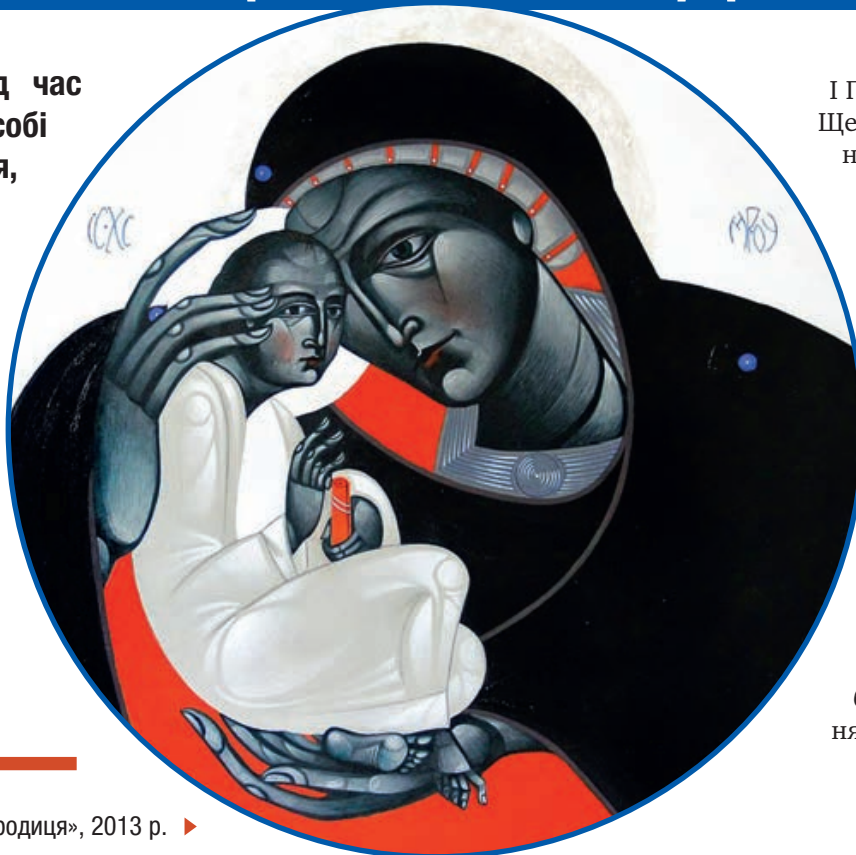
ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

ВІРА ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

ТРАВЕНЬ –

МІСЯЦЬ БОГОРОДИЦІ

Роздумуючи про життя святих під час їхньої земної мандрівки, уявляємо собі його дуже помилково. Нам здається, що вони пройшли через життя, немов милу і приємну прогулянку до неба. Немов би без боротьби і труду, оточені саявом святості, посеред великих об'явлень, немов на ясних хмарах були занесені до Бога. Не так воно було, бо святі Господні пройшли таке саме життя, як нераз ми. І мали у тому житті більші тягарі і небезпеки, випробовування і боротьбу, ніж ми. А, зокрема, великого випробовування дізнавала їх віра.

Остап Лозинський, «Богородиця», 2013 р. ►

І Пречиста Діва Марія також не була винятком. Ще більше, здається, що ні одна душа людська не переходила через такі досвідчення і проби як Марія. Справді, все, що обіцяв Господь через Ангела, було виконане. Але то виконання наступило в формі незмірно тяжких випробовувань для віри Марії.

Обітниця Божа проголошувала: «Ось ти зачнеш у лоні й вродиш сина й даси йому ім'я Ісус. Він буде великим і сином Всевишнього назветься. І Господь Бог дасть йому престол Давида, його Батька, і він царюватиме над домом Якова навіки й царюванню його не буде кінця» (Лк. 1, 31 – 33). Так обіцяв Господь і Марія згодилася з його волею. Але в яких умовах? Оце лежить Бог-Чоловік в нужденній стайні, без жодних елементарних умов, без яких ще не родилася на світ найбідніша дитина. Чи не було то випробовуванням віри Марії?

Продовження на 2 стор. ▼

ХТ

ВІРА І КОРОНАВІРУС

Людство схаменулося і зрозуміло: не все в цьому світі вирішують гроші і зв'язки, адже хвороба, як і смерть – не вибирає. Христос звертається до людини: «Нерозумний! Цієї ночі душу твою візьмуть у тебе; кому ж дістанеться те, що ти наготував?» (Лк. 12: 20). Країни закривають свої кордони, зачиняються освітні заклади, розважальні центри, ресторани, а подекуди і храми Божі. Для людини воцерковленої, а особливо нецерковної постає питання – чому Бог допускає це?

Звернімось до історії людства. Пандемії, моровиці, епідемії не були рідкістю і могли тривати століттями. Про чуму і пошесті ви можете самі прочитати у тій же Вікіпедії. Я би хотів акцентувати увагу на тому, що про це каже Біблія.

СТАРИЙ ЗАВІТ

Гортаючи перші сторінки Святого Письма знаходимо книгу Левит, яка, скоріш за все, була написана ще в другій половині XV століття до Різдва Христового. З тексту дізнаємось, що вже тоді встановлювали карантин для тих, хто хворів і міг заразити інших.

Читаємо: «Якщо виразка прокази буде на одязі, на одязі вовняному, або на одязі лляному, або на основі, або на утоці з льону або вовни, або на шкірі, або на якому-небудь виробі шкіряному, і пляма буде зеленкувата або червонувата на одязі,

або на шкірі, або на основі, або на утоці, або на якій-небудь шкіряній речі, – то це виразка прокази: треба показати її священникові; священник огляне виразку і ізолює заражене виразкою на сім днів; у сьомий день огляне священник заражене, і якщо виразка поширилася по одягу... то це проказа їдка, виразка нечиста; він повинен спалити одяг... і вдруге ізолює [хворого] на сім днів» (Лев. 13: 47 – 54).

Чому хворих показували священникові? Бо карантин для хворого був часом, коли визначалася воля Божа відносно нього. Бачимо, що Старозавітня логіка була проста: згрішив – захворів. Але ще тоді закон передбачав – інші люди не повинні вмирати за твої гріхи. За власні гріхи – терпи муки сам.

НОВИЙ ЗАВІТ

Часи змінилися та причи-

С-на з допису о. Івана Сидора

на людських хвороб – незмінна. Це – гріх. Зауважте, Христос після зцілення хворих наказував їм: «Іди і не гріши більше» (Ін. 8: 11). Іншими словами: не гріши і будеш здоровий.

Всі ми є жителями планети Земля і складаємо єдиний організм. Подивіться, якщо в тілі людини з'являється

якась хвороба – страждає весь організм. Але злагоджено і послідовно наш організм бореться з болячкою і, переважно, перемагає її. То ж якщо загальнолюдський організм щоденно грішить, то і наслідки гріха – хвороби, рано чи пізно відвідають кожного.

Продовження на 4 стор. ▼

ВІРА ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

ТРАВЕНЬ – МІСЯЦЬ БОГОРОДИЦІ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Слухаючи про Вифлеєм, сьогодні ми уявляємо собі найгарнішу поезію Різдва Христового, бо знаємо, що той Христос, що лежить в яслах, переміг світ, і став нам Спасителем. Але як же інакше уявлявся той убогий Вифлеєм Марії. Вона бачила тільки зимну, напіврозвалену темну стайню для худоби, де в кожний кутик задував зимний вітер. Де в кожному куті була незмірна убогість і велике занедбання. Чи не захиталася б наша віра, що то Бог на тім місці має народитися? Але Марія не хитається в своїй вірі.

Бог обіцяв, що Син її буде Спасителем свого народу.

І вона так само чекала потужного Месію, який звільнить жидівський народ з ярма загарбників. Заледве привела його на світ, а вже стає переслідувана через Ірода. Чи не захиталася б наша віра, чи то справді є Месія, чому Бог з Неба його не оборонить? А Марія не сумнівається у вірі. Вона втікає з Дитятком в далекий, зненавиджений від її народу Єгипет, де посеред ідолопоклонства ростить свого Сина.

Але ще більшим випробуванням її віри були довгі літа очікування, коли бачила свого Сина, який тихенько зростав, як інші діти, вчився, помагав вдома. І ніде не було видно у той час, що то Месія. Чи витримала б наша віра випробування аж 33 роки? А Марія не сумнівається.

Врешті прийшов час, коли Син її виступає прилюдно, проповідуючи Божу науку.

Здається ось-ось наступить довгожданне царювання його над домом Ізраїля. Але де там? Той народ, до якого він прийшов, ненавидить його. Не слухає його науки. З нього насміхаються, ним погорджують. Де ж Месія, хіба то не Ісус, син Йосифа і Марії... Як же ж тяжко повірити, як тяжко витримати! Але Марія мов-

чить і зберігає все у своїм серці віру.

Врешті наступає чорний день. Найчорніший і страшний день, який захитав і відібрав віру в багатьох. Її сина мордують, розпинають... А вона слізьми своїми омиває мертве тіло її Сина, здійснюючи з Хреста. Здається все закінчено... Де Месія? Де Спаситель?... Той син її, що Ангел обіцяв, що буде великим – мертвий. Зимне його тіло спочиває у неї на колінах. О Боже! Якої ж великої віри треба було в той момент! А Марія вірить і зберігає все в роздертім і до краю зраненім серці.

І коли так дивимося на непорушність і постійність Марії у вірі, признаємо божественність тієї чесноти, а серця наші в захопленні і радості від неї. Коли ж, однак, звернемо свої очі на нас самих і нашу віру, то відразу опустимо їх зі встиду вниз до землі. Бо і крихітки тої віри, що влив в нас Господь Бог, не маємо. А ми багато більше отримали і постійно отримуємо від Бога потихи і зміцнення віри через Хрещення, Миропомазання і інші Святі Тайни, аніж в своєму житті отримувала від Бога Пречиста Діва Марія.

Чому ж наша віра така слабенька? А найперше забуваємо про ту правду, що віра наша, якщо має бути правдива, то мусить бути постійна, жива і діяльна в любові. І віру свою маємо плекати немов найделікатнішу квітку. «Віра без діл мертва», – запевняє нас апостол.

Щоби квітка могла зрости і розвиватися, потрібно її доглядати і підливати. Щоби віра наша росла і розвивалася, мусимо дбати про освячуючу ласку Божу. Ласка Божа для спасення є конечно потрібна, каже нам правда святої віри. А ласку Божу черпаємо в житті побожнім і в Святих Тайнах. Віра наша має бути живою, а оживлена освячуючою ласкою, мусить в ділах про-

Ольга Кравченко,
«Богородиця Нев'янучий цвіт»,
2019 р.

різдва, вірить, коли слухає науки свого сина, вірить коли стоїть під хрестом. Вірить з любов'ю, постійно і твердо. Бо з віри пливе ціле її життя, з віри починається кожен її учинок.

Інакше, на жаль, буває не раз з вірою нашою. Якже часто двигуном нашого життя є не віра, а світ і його принципи, людський погляд і мінливі захоплення. Вчинки наші щоденні часто спонукає не віра, а тільки світові інтереси, а дуже часто навіть злі нахили нашої природи. І тому віра наша, переставши бути мотором нашого життя, поволі вмирає. Дальшим ворогом нашої віри є непогамовні пристрасті, які, як бур'ян, заглушують чудовий цвіт нашої віри. Ніколи віра наша не слабне з причини того, що Господь Бог нас опустив. Лише тому, що душу свою самі занедбуємо і опускаємо, віддаючися спокусам і злим нахилам.

Віра наша слабне також від спілкування з людьми невірними, фальшиві принципи життя яких, немов спокуса, відтягають нас від Бога і його правди.

Дуже небезпечна для нашої віри є неморальна преса, книжки, кінофільми. Отрута ця є небезпечна, бо діє поволі, поступово, відвертаючи нас від речей Божих, а повертаючи до злих пристрастей і нахилів.

Втікаймо від небезпеки спокус, які готує нам диявол в світі, щоб знищити нашу віру. Шукаймо засобів, що віру нашу зміцнити можуть. А ними є, насамперед, слухання Божого слова, слухання проповідей і наук. Бо слово Боже не одного відвернуло від зла. Побожно берім участь у Службі Божій і приступаймо часто і гідно до Святого Причастя. Бо ніщо так не зможе в нас зміцнити віру як присутність Христа в душі нашій.

І, нарешті, одним із головних способів зміцнення нашої віри є ревна молитва. Плекаймо її в наших родинах, а передусім молимося за зміцнення віри в нас самих і в нашій народі.

Молимося за зміцнення віри і до Богородиці Марії, бо вона сама багато увірувала і зможе допомогти нам увірувати. Амінь.

о. Володимир Сайчук.
Текст із інтернетсторінки
Храму Святих
Ольги і Єлизавети

3 Катехизму УГКЦ

Церква Христова, навчаючи про таїнство воплощення, наголошує на Особі Того, Кого Марія, зачавши, породила. Тому на Ефеському соборі 431 року Марію було торжественно проголошено «Богородицею» (грецькою – Теотокос). «У цьому імені поміщене все таїнство Воплощення». Титул «Богородиця» означає, що від Діви народився в тілі і став людиною Споконвічний Син Божий. «Від Богородиці Ісус прийняв єдиносущну з нами плоть». Цю єдиносущність церковне Передання виражає, зокрема, на іконі «Умилення» в обіймах Матері і Сина. (187)

являтися. Мусить перейняти ціле наше життя, наші думки, вчинки, мову. Все в житті має коритися принципам нашої віри. Не можна бо вірити інакше, а жити ще по-іншому.

І найдосконалішим прикладом віри для нас є Пречиста Діва Марія. В хвилинах прикрих і в хвилинах радісних її віра є незмінна і тверда. Вірить в часі Благовіщення, вірить в часі

ВОСКРЕСЛИЙ ХРИСТОС НА ЗЕМЛІ

▲ Оксана Мельничук, «Апостол Петро»

Воскреслий Христос з'являвся у Юдеї – Єрусалимі та околицях (наприклад, в Емаусі), опісля у Галилеї (над Генезаретським озером), а в кінці знову у Юдеї, де завершив Свій земний шлях і вознісся на небо.

Отож, після Свого воскресіння Ісус Христос повернувся до Своїх апостолів і «Він показував їм Себе також у численних доказах живим

після Своєї муки, з'являючись сорок днів їм і розповідаючи про Боже Царство» (Ді 1, 3). Упродовж цього часу Ісус Христос закладав основу для Своєї Церкви. Він залишив після Себе все, що було необхідне для апостолів, щоб вони продовжували Його діло спасіння світу:

- ▶ «Він відкрив їм розум, щоб вони розуміли Писання» (Лк 24, 45). Ісус просвітив апостолів, що Він здійснив понад триста старозавітніх пророцтв, які провіщали Його прихід, смерть і воскресіння.
- ▶ Він установив св. Тайну Священства і дав їм владу прощати гріхи: «Кому відпустите гріхи – відпустяться їм, кому ж затримаєте – затримуються» (Ів 20, 23). Цю владу звільнення від гріхів отримав особисто св. Петро, якому Ісус дав ключі Царства Небесного (пор. Мт 16, 19) і усім апостолам.
- ▶ Він поставив св. Петра видимим Головою Своєї Церкви на землі: «Паси Мої ягнята! Паси Мої вівці!» (Ів 21, 15–16). Ісус назвав Петра скелею, основою (пор. Мт 16, 18), на якій Він збудує Свою Церкву.
- ▶ Він доручив, уповноважив апостолів нести Його Євангеліє у всі кінці світу і приводити всіх людей в одне стадо до одного пастиря: «Ідіть, отже, і зробіть учнями всі народи: хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа; навчаючи їх берегти все, що Я вам заповідав» (Мт 28, 19–20).

На сороковий день після Свого воскресіння Ісус повів апостолів до Витанії і там на Оливній горі їх благословив і вознісся, взявши з Собой душі праведних, що чекали на Нього на лоні Авраама: «А як Він благословляв їх, віддалився від них і почав возноситися на небо, і хмара Його взяла з-перед очей їхніх» (Лк 24, 51; Ді 1, 9).

Після Свого воскресіння Ісус залишався видимо на землі, а потім Він вознісся на небо, щоб:

- ▶ Поширити і утвердити славу, яка належить Йому як людині: «Він понизив Себе, ставши слухняним аж до смерті, смерті ж хресної. Тому і Бог Його вивищив і дав Йому ім'я, що понад уське ім'я» (Фил 2, 8–9).
- ▶ Бути примирителем і посередником з Богом Отцем: «Христос Ісус, Який умер, ба й воскрес, що по правici Божій, – Він заступається за нас» (Рим 8, 34); «Якже згрішить хтось, ми маємо заступника перед Отцем, Ісуса Христа, праведного» (11 в 2, 1).
- ▶ Приготувати місце для нас: «В домі Отця Мого багато жител. Коли б не так, то Я сказав би вам; іду бо напоготовити вам місце. І коли відійду і вам місце споготую, то повернуся і вас до себе візьму, щоб і ви були там, де Я» (Ів 14, 2–3).
- ▶ Зіслати Духа Святого: «Ліпше для вас, щоб Я відійшов. Бо коли не відійду, то Утішитель до вас не зійде. Якщо ж відійду, – пришлю Його до вас» (Ів 16, 7). Прихід Святого Духа був подібний до подуву сильного вітру, який сповнив увесь дім, і вогняних язиків, що осіли на кожному з учнів (пор. Ді 2, 2–3).

Воскресіння Ісуса Христа вважається початком нового створення – нової людини, нової Церкви. П'ятдесятний день, тобто Зіслання Святого Духа, є завершенням цього величного таїнства спасіння людства.

Віра Арів, «Місіонар»

МОЛИТВА ДО БОГОРОДИЦІ, ЯКУ ПАПА ПРОПОНУЄ НА ТРАВЕНЬ

Маріє, ти завжди сяєш на нашій дорозі як знак спасіння та надії. Ввіряємося Тобі, Здоров'ю хворих, Яка під хрестом єдналася з болями Ісуса, зберігаючи стійкою Свою віру. Ти, що є Спасінням римського народу, знаєш, чого потребуємо, й ми упевнені, що подбаєш про все, аби, як у Кані Галилейській, після цієї хвилини випробування повернулися радість і свято.

Допоможи нам, Мати Божественної Любові, підкорятися волі Отця та чинити те, що нам скаже Ісус, Який взяв на Себе наші страждання та обтяжився нашими болями, аби через хрест привести нас до радості воскресіння. Амінь.

Під Твій захист прибігаємо, Пресвята Богородице. Благаннями нашими не погорди у випробуваннях наших, але від усяких небезпек нас визволи, Діво преславна і благословенна. (А. Ф.)

НЕМАЄ ГІРШОГО РАБСТВА, АНІЖ РАБСТВО СТРАХУ

Сьогодні ми часто відчуваємо страх, оскільки заперечуємо свою вразливість та слабкість, а в умовах захворювання це стає ще більш очевидним, – зазначили у своєму зверненні лікарі-католики Буенос-Айреса. У тексті наголошується, що це почуття можна подолати лише «ласкою віри, силою прихильності до Христової Церкви та її вчення». Медики вдячні всім тим, хто в умовах нинішньої кризи виявив готовність піклуватися про хворих і таким чином, зіткнувшись зі страхом, «дав таку відповідь, яка наближає до святості». Автори звернення зазначають, що в багатьох країнах доступ до медичної допомоги залежить від платоспроможності, що ще більше посилює страх заразитися і в підсумку перетворюється на «звинувачення іншої людини, яку сприймають як не схожу на нас». «Звинувачують лікарів, медсестер, що вони можуть заразитися, доглядаючи за пацієнтом. Звинувачення звучать проти сусіда, оскільки він з іншої країни, проти людини іншої національності чи культури – вважається, що вони можуть заразити», – звертають увагу аргентинські лікарі. Усі звинувачення – це крик «морально нездорового суспільства, яке не боїться дискримінувати іншого». Немає гіршого рабства, аніж рабство страху, наголошують автори послання, зазначаючи, що страх може виявити найгірше, що є в усіх нас. (Католицький оглядач)

ПАПА СТВОРИВ ВАТИКАНСЬКУ ФУНДАЦІЮ ІВАНА ПАВЛА I

Папа Франциск створив Ватиканську Фундацію Івана Павла I, виходячи назустріч пропозиції створити організацію, завданням якої буде поглиблення постаті, думки та навчання Альбіно Лучані, Папи Івана Павла I, понтифікат якого тривав від 26 серпня по 28 вересня 1978 року, досліджуючи та поширюючи його письмову спадщину. (Радіо Ватикан)

США: ЄЛЕПОМАЗАННЯ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ

У Архидієцезії Бостона створено групу священників, котрі проживають разом у стратегічних локаціях поблизу лікарень і уділяють Таїнство намащення хворих пацієнтам, зараженим COVID-19. Священники-волонтери, котрі висловили бажання увійти до складу цієї групи, проживають разом зі своїми співбратами, головним завданням котрих є бути доступними тоді, коли виникне потреба уділити Таїнство єлепомазання. «Це дуже важливо також і для родичів, котрі не мають змоги відвідувати своїх найдорожчих у лікарні. Наші священники вважають, що така нагода – благословення у їхньому служінні», – сказав кардинал Шон О'Мейлі. Загалом в архидієцезії Бостона є 80 підготовлених священників, 30 з яких зараз активно уділяють Таїнство, а решта напоготові підмінити їх і допомагають у їхніх потребах (в тому числі забезпечують їх продуктами харчування). «Дуже важко бути священником і не мати змоги уділяти вірним Таїнства, тому вважаю, що така нагода – чудове рішення робити те, для чого ми були висвячені», – пояснює о. Том Макдональд, віцекеректор семінарії св. Івана в Бостоні та один із волонтерів. (Католицький оглядач)

ПОМЕР ДИСИДЕНТ ТА ПРАВОЗАХИСНИК ЗИНОВІЙ АНТОНЮК

На 87 році життя помер учасник українського національно-демократичного і правозахисного руху, публіцист і перекладач Зиновій Антонюк. У 1960–70-х роках З. Антонюк брав участь разом з іншими дисидентами у поширенні творів самвидаву, передавав за кордон легендарний «Український вісник». На прохання Івана Світличного переклав з польської мови декілька великих статей з історії польсько-українських стосунків. 1972-го року був заарештований. Утім і в таборах лишався активним – зокрема допомагав отримувати і розповсюджувати за кордоном інформацію з політзон. Пан Зиновій – автор численних статей з питань прав людини, суспільної свідомості та духовної культури. Вічна пам'ять! (Збруч)

ВІРА І КОРОНАВІРУС

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

100 років тому світ сколихнула пандемія грипу – «Іспанка», яка забрала від 50 до 100 млн. життів. Перша світова війна забрала майже вдесятеро менше. І чи не випадковістю є те, що пандемія розпочалась відразу після завершення війни, ніби відплата за вчинені багатомільйонні вбивства один-одного.

Ми не живемо з вами в Старому Завіті, де встановлений Таліон – жорстокий принцип відплати: «Перелом за перелом, око за око і зуб за зуб» (Лев. 24:20). Ісус Христос приніс нове вчення, тому і з цим вченням настала ера завіту Нового: «Носіть тягарі один одного і так здійсніте закон Христа» (Гал. 6:2). Іншими словами: якщо любиш свого ближнього, то переживай його хворобу, як свою. Допмагай.

ВІРА І ВІРУС

На прикладі двох завітів бачимо, що змінювались не лише людські закони, але і Бог доповнював закон. Впродовж тисячоліть погляди на буття світу постійно трансформувались: мінялось все – і філософська думка, погляди, культура, мистецтво, освіта, наука... Але і тоді і сьогодні принципи гігієни одні і ті ж: миєш руки – чистий і здоровий, не миєш – брудний і хворобливий. За останнє століття медицина покращилась в рази і сьогодні ми не уявляємо лікування зуба

без анестезії. Я – священник, намагаюсь покласти надію на Бога, звершую богослужіння, як можу молюся, але коли болить зуб – іду до стоматолога. Чи міг би Бог мене оздоровити після таїнства Соборування? Міг би, але віра моя навіть не як зерно гірчичне і гріхів не менше як в мирянина.

АЛЕ ЯК ЩОДО COVID 19?

Існує давно відоме правило гігієни описане ще пророком Мойсеєм у книзі Левит (див. вище), дотримуючись якого можна цю пандемію і попередити і знищити – КАРАНТИН. Коли ж людина сміливо переступає через правила медичної гігієни, аби довести всьому світу силу і міцність своєї віри, вона уже, втративши страх Божий, покладається скоріше на свій егоїзм. Хоча Бог сказав: «Не спокушай Господа Бога твого» (Лк. 4: 12).

Описані в Євангелії, Пастериках, Житіях Святих випадки чудесних зілєнь засвідчують, що Господь зілляє індивідуально, а не масами. Господь піднімав від ложа немочі завдяки особистій вірі людини, чи по вірі її рідних, молитвах Церкви. Значить варто із новозавітною надією звернутися до старозавітної обережності: «Це належало робити, і того не залишати» (Мф. 23: 23). Іншими словами: потрібно мити руки і молитися Богові. Молитися нехай навіть і вдома, бо сам Господь нав-

«Було ж близько шостої години, і настала темрява по всій землі аж до години дев'ятої. І сонце затьмарилося, і завіса в храмі роздерлася посередині. Скрикнувши гучним голосом, Ісус сказав: «Отче, у Твої руки віддаю дух Мій».

І, сказавши це, віддав дух» (Лк. 23: 44–46). Кажуть, в Києві чи то смог, чи то пилова буря чи дим з чорнобильських лісів. Світлина зроблена [16.04] на телефон без використання фільтрів. І ось зараз чую ці слова у храмі зі страсного Євангелія...

С-на та текст: о. Іван Сидор

чає: «Коли молишся, увійди до кімнати твоєї і, зачинивши двері твої, помолись Отцю твоєму, Який у тайні, і Отець твій, який бачить таємне, воздасть тобі явно» (Мф. 6:6). Тому, якщо захворів – помолися вдома і не спокушай ближнього. Якщо здоровий – пам'ятай, що ще з давніх часів пандемію лікували молитвою і карантином.

Знаючи, що пандемія поширюється там, де великі скупчення людей, ми повинні ТИМЧАСОВО обмежити свої повсякденні справи. Адже життя дароване Богом не тільки нам, але й усім тим, кого ми полюбили і хто любить нас і нас оточує. Ми дбаємо за своє здоров'я, то ж подбаймо і за здоров'я інших: «Люби свого ближнього, як самого себе» (Мф. 22:39). В цьому проявляється більше смирення і подвигу, аніж в багатолюдних хресних ходах під час світової пандемії. Адже подякувати Господу спільною молитвою у храмі можна і після перемоги над недугою.

Прийде час і цей вірус зникне, всі двері відчиняться і світ знову заживе звичним життям. Зараз нам варто поборотись заради тих, кого встигли за життя полюбити і, усмиривши самих себе, вчитися терпеливості, бо «скорботи приносять терпеливість, а терпеливість досвід, а досвід надію...» (Рим. 5: 5).

о. Іван Сидор, з Фейсбуку

ХТ

Український прапор на горі Мойсея;
с-на Влада Крамського

За легендою, той, хто зустріне схід сонця на горі Мойсея в Єгипті, – отримає відпущення усіх гріхів. Зацікавлений такою перспективою, спеціальний кореспондент «Християнського голосу» Дмитро Мірецький на власному досвіді переконався, що спокутувати гріхи в такий спосіб зовсім не так легко...

ШЛЯХАМИ МОЙСЕЯ

(Нотатки подорожнього)

ПЕРЕДМОВА

Київ. Літо 1991 року. Останній рік «Радянської України». Готуючись до вступних іспитів до факультету журналістики Київського університету ім. Т. Шевченка, натрапляю на щойно видану хрестоматію «Дніпрова хвиля», читаю у ній поему Івана Франка «Мойсей». Цей твір (класика української

літератури) не вивчався в київській українській школі ім. І. Франка, яку я закінчив на початку 1980-х років.

Ідеєю твору є засудження зради національних інтересів та проголошення ідей служіння рідному народові. В основі поеми Франко поклав біблійний сюжет.

Продовження на 5 стор. ▼

ШЛЯХАМИ МОЙСЕЯ

▼ Продовження. Початок на 4 стор.

◀ Катедральний собор у Шарм-ель-Шейху

Святого Миколая Мірлікійського на Аскольдовій могилі о. Ігор Онишкевич благословляє вірних відвідати Національну оперу України, де відбувається опера «Мойсей». Разом з моєю мамою йдемо до опери. Починаю думати, що варто відвідати ті місця, де Мойсей водив пустелею єврейський народ та гору Синай, де Господь дав йому Заповіді...

Німеччина. Вюртемберг. Листопад 2019 року. *Кожний бо, хто просить, одержує; той, хто шукає, знаходить, і тому, хто стукає, відчиняють, – читаємо у Єванге-*

ток. Шарм-ель-Шейх у перекладі означає «бедуїнський струмок» («бухта шейха»). До 1967 року тут існувало маленьке поселення. З приєднанням Синаю до Ізраїлю 1967 року ізраїльтяни побудували місто Офіра з першим туристичним готелем. 1982 року Синай перейшов назад до Єгипту, уряд якого продовжив зусилля з розвитку курорту. Відтак – виріс туристичний центр з великою кількістю готелів. Нинішнє керівництво Єгипту всіляко сприяє розвитку туризму, що став для країни другою за значимістю статтею доходу після отримання

Він не переспівує біблійної історії, а використовує лише один її фрагмент: поет вперше ставить своїх героїв перед очі читачеві вже після сорока років їх блукання пустелею, у той момент, коли ізраїльтяни на чолі з Мойсеєм наблизилися до обіцяної їм землі в Палестині. Саме тепер Мойсей поступово втрачає авторитет: народ нарікає й бунтує, забуває про Божі заповіді. Але зі смертю Мойсея не вмерли його ідеї та наміри: Єгошуа продовжує справу пророка і провадить ізраїльтян до обіцяної землі. Наприкінці поеми Франко висловлює надію, що українців, так само як євреїв Мойсей, поведе новий молодий лідер.

Складаю усний іспит з української літератури. Мені потрапляє питання з творчості Івана Франка. Починаю свою відповідь з цитування початку поеми Великого каменяра. Покійний уже професор Михайло Веркалець висловлює мені подяку за знання забороненої у радянській школі поеми, отримую добру оцінку та згодом стаю студентом-заочником столичного університету...

Напередодні Всеукраїнського референдуму 1 грудня того ж року та виборів першого Президента України агітую своїх друзів та колег за покійного В'ячеслава Чорновола, вбачаючи у ньому сучасного Мойсея, що виводить з Божою допомогою народ України з довгої неволі...

Україна. Червень 2001 року. Апостольська візитація Папи Римського Івана Павла II. Серед культових вистав Львівського національного театру опери та балету ім. Соломії Крушельницької важливе місце займає опера «Мойсей», яку відомий український композитор Мирослав Скорик написав саме для цього театру – до його століття. Коли ж стало відомо, що в Україну приїде Папа Римський і відвідає Львів, хід подій змінився. Дирекція Театру звернулася до Святішого Отця з проханням профінансувати постановку, і Ватикан це здійснив.

Прем'єрну постановку здійснили режисер-постановник Збігнєв Хшановський (Польща), головну

▲ Православний монастир Святої Катерини з неопалимою купиною

роль виконав Олександр Громиш, диригував – автор. Хоча 23–24 червня Папа служив у Києві, відтак не міг відвідати прем'єру, проте по прибутті до Львова 25 червня Іван Павло II все ж знайшов можливість приїхати до Львівської опери й привітати творчий колектив з постановкою.

Тоді я був на Божественній літургії, яку відслужив у східному обряді Святіший Отець на летовищі «Чайка» на околиці Києва Святошині. Тоді й було вирішено прем'єру призначити на час прибуття Папи Римського на українську землю – 23 червня 2001 р.

Уже 19 років ця вистава, створена за поемою видатного поета І. Франка, натхненного сторінками Старого заповіту Біблії, прикрашає репертуар театру. Високодуховний твір притягує увагу глядачів із різних міст України і закордоння.

Київ. Червень 2011 року. Українська Греко-Католицька Церква відзначає десяту річницю візитації Івана Павла II до України. Я якраз завітав тоді з короткотерміновою відпусткою зі Штутгарту до Києва. Декан Києва, настоятель церкви

лії від Луки. Так сталося і зі мною. Від Штутгарту до Синаю більше 3000 кілометрів, і цю відстань треба подолати. Мій добрий приятель, власник туристичного бюро «Нікіта» в Штутгарті Віктор Шваймер, з Божою ласкою прийшов мені на допомогу і цього разу – запропонував мені поєднати подорож до Синаю з відпочинком на Червоному морі. Обираємо пропозицію від мюнхенської туристичної фірми «FTI». Вписуюся в суму до 500 євро і купляю тижневий тур до курорту Шарм-ель-Шейх з розміщенням у п'ятизірковому готелі «Hilton waterfalls resort» з системою харчування «все включено».

І от 30 листопада я покидаю Вюртемберг та прямую Ейрбусом А320 до Синайського півострова у Єгипті, який м'яко сідає на летовищі біля міста Шарм-ель-Шейх.

У «БУХТІ ШЕЙХА»

Шарм-ель-Шейх – місто в Єгипті і туристичний центр на Червоному морі. Розташоване на півдні Синайського півострова, на північному узбережжі Червоного моря, при гирлі Акабської і Суецької за-

плати за прохід суден через Суецький канал.

Звісно головна перлина Шарм-ель-Шейха – Червоне море. Його довжина з півночі на південь сягає від 1932 до 2350 кілометрів, ширина – від 305 до 360 кілометрів, глибина – до 2 кілометрів. Вміст солі – понад 40 грамів на літр води. Тут налічується до 1000 видів риб та 150 видів коралів. Особливість Червоного моря полягає в тому, що в нього не впадає жодна річка. Саме тому вода тут кришталевисто чиста. Температура води в Червоному морі не опускається нижче +20 °C, навіть взимку (влітку піднімається до рівня +28 °C). Дощі в Шарм-ель-Шейху надзвичайно рідкісні, повітря сухе і тепле в будь-який час року.

Коптська катедральна церква Всіх Святих спорудили в Шарм-ель-Шейху 2010 року. За розміром церква зрівнялася з найбільшою мечеттю міста Ель-Мустафа. Фрески та вітражі цього храму присвячені біблійним сюжетам і поєднують в собі безліч різних стилів. Храм збудували виключно за пожертви віруючих.

Продовження на 6 стор. ▼

ШЛЯХАМИ МОЙСЕЯ

▼ Продовження. Початок на 4 стор.

Зовні будівля не має золотих куполів і навіть чимось схожа на мечеть. Але хрести на куполах і леви, як символ християнства, абсолютно чітко позначають єдину в Шарм-ель-Шейху Коптську церкву.

Коптська Церква заснована ще у I столітті після Різдва Христового завдяки діянням євангелиста Марка. Ця Церква не належить до сім'ї Церков візантійської традиції. Частина коптів (близько 100 тисяч осіб) є вірними Коптської Католицької Церкви.

НЕЛЕГКА ПРОЩА НА СВЯТУ ГОРУ

Гора Мойсея – це найпопулярніша біблійська пам'ятка серед паломників у Єгипті. Вважається, що ті, хто подолав підйом на вершину гори та зустрів схід сонця, очищають свою душу від гріхів, накопичених за все життя. Гора Мойсея вища за нашу Говерлу на 200 метрів – 2285 метрів над рівнем моря.

Екскурсія до Синайських гір розпочинається увечері. Їхати туди більше двох годин. Синайський півострів являє собою гористу пустелю, де людині завжди доводилося радше не жити, а виживати. Їдемо до гори Синай, де колись пророк Мойсей бачив славу Божу, а людство отримало Десять Заповідей.

Група заспаних туристів неохоче вибирається з невеликого автобуса. Надворі зовсім не тепло, бо ми знаходимося на висоті близько 1500 метрів, проймає вітерець. Як тільки відкрилися двері мікроавтобуса, нас оточили зі всіх боків бедуїни-торгаші. Вони пропонували купити у них теплі речі, запевняючи, що ми точно замерзнемо. Невдовзі наш гід Абдулаг до ранку передає нас із рук у руки бедуїнському провідникові Алі. Уздовж шляху стоять бедуїни зі своїми «кораблями пустелі». Верблюди-таксі коштує 50 доларів або євро, але можна з «таксистами» і поторгуватися.

Існують два основні маршрути до вершини: один – довгий і відносно пологий, інший – короткий і стрімкий. Ми обираємо перший. Специфічний запах супроводжуватиме нас до самого верху – це суміш глиняного пилу, який здіймають сотні ніг і копит, та «викиди» верблюдаго транспорту. Ліхтарики ми майже не вмикаємо: світять повний місяць і зірки, повітря прозоре. Силуети найближчих вершин чітко окреслені. Видно також, чому стежина з обох боків обкладена великими каменюками – подекуди схил одразу ж обривається.

Через півтори години підйом крутішає. Чим вище підіймаємося, тим більше зустрічаємо тих, хто «здався» і чекає на верблюдаго таксі. З верблюдами, до речі, не так легко розминутися на вузьких ділянках, але до того, що тебе постійно обганяють тварини, швидко звикаєш.

Увесь звивчастий серпантин дороги – суцільний ланцюжок вогників, який розчиняється у темряві десь далеко внизу. На шляху

є шість опорних пунктів – торгові точки з чаєм, кавою, кока-колою та іншими товарами.

Уже добре втомившись, нарешті дістаємося сходів – найважчого відрізка підйому. Верблюди стрибати з брили на брилу не можуть, тому всі без винятку туристи мусять долати сходи самотужки. Хитрі араби і тут пропонують свою допомогу за гроші – тепер як «буксири». Важко дається останній ривок.

Підйом, що тривав більше трьох годин, позаду. Останній, шостий осередок арабського сервісу у вигляді кількох халабуд пропонує, крім гарячих напоїв, ще й ковдри напрокат.

От і вершина священної гори Мойсея (арабською – Джебель-Муса). Три з половиною тисячоліття тому тут спілкувався Господь із пророком Мойсеєм. Читаємо у Старому Завіті: «І промовив Господь до Мойсея: "Напиши собі слова, бо згідно із цими словами склав Я Завіт із тобою та з Ізраїлем". І був він там з Господом сорок день і сорок ночей, хліба не їв і води не пив; і написав на таблицях слова Завіту, Десять Заповідей. І сталося, коли сховався Мойсей із гори Синай, а обидві таблиці свідочтва в Мойсеевій руці при сході його з гори, що Мойсей не знав, що лице його стало променіти, бо Бог говорив з ним».

Близько шостої ранку починається небесне дійство. Спочатку небо рожевіє, потім світлішає, а за кілька хвилин розвиднюється. Над краєм гірського хребта на сході з'являється верхній краєчок червоного сонця... І ось світило вискакує з-за гір. Йому щиро радіють. Поступово яскраві промені висвітлюють грандіозну панораму Синаю: лише гори, гори до самого обрію... Синайські гори на сході сонця заливаються золотими відтінками світла, а вся долина загоряється неймовірними фарбами сонця – це неймовірно видовище та відчуття...

Від Червоного моря євреї весь час ішли пустелею. Вони зупинилися табором біля гори Синай. Тут Мойсей зійшов на гору, і Господь сказав йому: «Так скажи синам Ізраїлевим: якщо будете слухатись голосу Мого, то будете Моїм народом». Коли Мойсей спустився з гори, він передав народові волю Божу. Євреї відповіли: «Усе, що сказав Господь, виконаємо і будемо слухняні».

Господь повелів Мойсееві приготувати народ до третього дня для прийняття Закону Божого. Євреї постом і молитвою готувалися до цього дня. На третій день, який був п'ятдесятим від єврейської Пасхи, тобто після виходу євреїв з Єгипту, щільна хмара вкрила вершину гори Синай. Небо розтинали блискавки, гримів грім і гучно лунала сурма. Від гори піднімався дим, і вся вона сильно хиталась. І виголосив (сказав) Господь Свій закон у десяти заповідях.

За велінням Божим Мойсей зійшов на гору і пробув там сорок днів

і сорок ночей, без ніякої їжі. Бог дав йому дві скрижалі, тобто кам'яні дошки, на яких було написано десять заповідей. Окрім цього, Господь дав Мойсееві й інші закони – церковні і громадянські. Повелів Він також зробити skinю, тобто переносний храм Божий.

Зійшовши з гори, Мойсей усі ці закони і все, що відкрив йому Господь на горі Синай, записав у книги. Так з'явилося у нас Святе Письмо, або Закон Божий. Десять заповідей, чи повелінь, які Бог дав Своему народу, точно вказують, що мусить робити людина і чого їй слід уникати, якщо вона хоче любити Бога і ближніх. Ось ці заповіді:

Я ГОСПОДЬ БОГ ТВІЙ.

1. Нехай не буде в Тебе інших богів, окрім мене.
2. Не зивай намарне імені Господа Бога твого.
3. Пам'ятай день святий святкувати.
4. Шануй батька твого й матір твою.
5. Не вбивай.
6. Не чужолож.
7. Не кради.
8. Не свідчи ложно на ближнього твого.
9. Не пожадай жінки ближнього твого.
10. Не пожадай нічого того, що є власністю ближнього твого.

Додатково відокремлюються «Дві головні заповіді любові»: **(1)** Люби Господа, Бога твого, всім серцем твоїм, і всією душею твоєю, і всією силою твоєю, і всіма мислями твоїми. **(2)** Люби свого ближнього, як самого себе.

На вершині гори підноситься православний храм Святої Трійці і невеличка мечеть. Під скелею є невелика печера, де, як вказано у Біблії, протягом сорока днів і ночей перебував Мойсей. Молюся на світланку за щасливу долю України та дякую владикам Петру Крику та Кену Новаківському, отцям Роману Врущаку, Ігорю Онишкевичу, Анатолію Теслі та Андрію Мельничуку, котрі благословили мене на цю прощу.

От і час йти донизу. Вертаємося назад вже іншим шляхом. Стежка з трьома тисячами сходинок веде до монастиря Святої Катерини ущелиною крізь дві муровані арки: «Ворота сповіді» і «Ворота віри».

ДАВНІЙ МОНАСТИР СВЯТОЇ КАТЕРИНИ

А далі – монастир. Красивий, старий, що розташувався серед гір. Біля брами з нявканням нас втомлених нічною гірською прощєю зустрічає зграя різнобарвних котів.

Монастир Святої Катерини – найстарший християнський монастир, який зберігся до наших днів в майже незмінному вигляді. Каплиця над коренем Неопалимої Купини з'явилася тут ще у 330 році. Монастир був збудований в 342 році римською імператрицею Єленою, матір'ю імператора Костянтина.

А у 527 році імператор Юстиніан збудував Церкву Преображення та мури з місцевого граніту висотою 15 та товщиною більше 3 метрів. Імператор Юстиніан I для захисту від нескінченних нападів розмістив на території монастиря гарнізон, перетворивши обитель на потужну фортецю.

Віддаленість і високі гранітні мури впродовж півтора тисячоліття захищали (й захищали) найдавніший християнський монастир із його найбагатшою в світі колекцією ікон і стародавніх манускриптів від пограбування та руйнацій, іконоборства та походів хрестоносців.

Є переказ, що в монастирі добре прийняли пророка Мухамеда, коли той сховався на гору Мойсея, після чого він також надав охорону монастирю та видав монахам грамоту, в якій зокрема говориться: «Я буду монастир захищати від всіх ворогів, не можна відраджувати ні священника від своєї релігії, ні відлюдника від його обителі». Нині в обителі зберігається лише її копія – оригінал вивезений у Стамбул одним із султанів-колекціонерів. Після завоювання Єгипту арабами у 640 році, обитель лишилася тут єдиним осередком християнства.

Спочатку називався монастирем Преображення або монастирем Неопалимої Купини. З XI століття через поширення шанування святої Катерини, мощі якої знайшли синайські ченці в середині VI століття, монастир отримав нову назву – монастир Святої Катерини. Катерина прийняла жакливу смерть за християнську віру. Її мощі зберігаються в двох золотих скринях в монастирі.

У монастирі налічується більше 2000 стародавніх ікон і велика православна бібліотека. Монастир належить до Синайської Архиепископії, підлеглої Вселенській Патріархії. Монахи, переважно греки, живуть за уставом святого Василя Великого.

Головна споруда комплексу – базиліка Преображення. Її розкішний інтер'єр прикрашений різьбленим іконостасом XVII століття, численними давніми панікадилами й лампадами. Він просто перенасичений іконами та іншими реліквіями, головна з яких – мощі святої Катерини. На внутрішній стіні вітваря мерехтить величезна мозаїка «Преображення», ровесниця храму.

Територія монастиря – то запутаний лабіринт подвір'їв, споруд різних стилів, віку та призначення, галерей, балконів і сходів. У двориках ховаються й невеличкі, але всесвітньо відомі святині: колодязь Мойсея та зелений кущ Неопалимої Купини, різновид чорної ожини, який росте тут тисячі років.

Дмитро Мірецький,
Міжнародна федерація
журналістів (IFJ), спеціально
для «Християнського голосу»

КОЛИ ВОНИ ВМИРАЛИ – ЇМ ДЗВОНИ НЕ ГРАЛИ

о. Яким Фещак

Осінні пориви вітру та холодні дощі створювали неабиякі труднощі воякам Української Галицької Армії, яка кожного дня відступала перед ворогами, залишаючи за собою міста і села українського Поділля. Навколо вороги, а серед вояків – страшна пошесть тифу, яка бушувала по всій Україні. Такою була незавидна доля українського війська під час визвольних змагань. Таким був незабутній 1919 рік.

До краю виснажені вояки мовчки, а то зі стогоном рухалися своїми обозами, підупали коні тягнули гармати, а вози колесами розрізали болотистий ґрунт розбитих і розмитих дощем доріг. На одному з таких возів разом із військовими санітарами сидів із молитвословом в руках о. Яким. Він був пригнічений злидними обставинами українського війська. Отець відмовляв, а то й тихо співав Вечірню. Коні поволі тягнули віз, а сірі хмари немовби сповіщали про скорий прихід зими. Після Вечірні отець витягнув вервицю і сказав до хлопців: Будемо зараз відмовляти вервицю, бо великі труднощі чекають на нас. У молитві благатимемо Пресвяту Богородицю, щоб вона заступилася за нас.

Санітари погодилися і всі разом почали відмовляти вервицю за здоров'я вояків, а особливо за хворих і поранених. Після вер-

виці вони почали розмовляти.

— Мені здається, що Бог нас не чує, все проти нас: вороги навколо, несприятлива погода, тиф... – говорив санітар, чекаючи, що скаже отець.

— Кожну молитву Бог вислуховує, і наша спільна вервиця подобається Богові й Матері Божій, я це відчуваю. Прийде час і воля настане. А коли це буде, ніхто не знає. Україна буде, серце моє чує, – відповів спокійно отець Яким.

— Я думаю, що наш народ дуже прогрішився, коли Бог його не милує. Всі народи здобули незалежність для своїх держав, а ми... – молодий воїн подивився на небо, кажучи: Ех, дощі, дощі...

— Саме в слабкості нашого народу таїться його сила. Ми не знаємо Божих планів. Цей хрест, який випав на нас, ми повинні гідно винести на свій жертвник. Ми не здобудемо України, але її підвалини закладемо. Прийде час і нам усміхнеться доля, і настане воля. Загляне і до нашої хати ясне сонечко й засвітить нам. Тільки довіряймо Богові.

Отець говорив з такою впевненістю, що вояки, які сиділи поруч з ним, не могли щось йому заперечити.

Як тільки вїхали в село, де зупинилися військові обози, до отця Якіма підійшов військовий старшина і з тривогою почав розказувати про жалюгідний стан війська. Потім він сказав:

— Вся надія на вас, дорогий отче. Вояки підупали духом, тиф безжалісно косить людей, ліків немає, провіант закінчується, а між нами немає єдності. Тому після вечері скажіть їм декілька слів, піднесіть їх на душі.

Вечері була подана команда на загальне зібрання. Втомилені походом вояки радісно привітали свого духовного провідника. Всі вони добре знали отця, а його лагідне серце завжди виявляло любов до кожного з них. Він своїм батьківським теплим словом полікував не одну душу в гіркий час цього важкого випробування.

Отець звів очі до неба, просячи ласки Святого Духа, а потім почав: Дорогі брати! В щоденній молитві Господній промовляємо: «Отче наш, що єси на небесах...». Питаємо, де ж є наш Бог, до Якого звиваємо щоденно? Чому Він нас покинув? Чим ми провинилися перед Ним? Господь Бог допустив на нас великі випробування. Ми сьогодні, як ті ізраїльтяни у вавилонській неволі, що «над вавилонськими ріками сиділи й ридали, як згадували Сіон» (Пс 137, 1). Ми також хочемо повернутися до своїх домів, надіємось знову побачити своїх рідних і близьких.

Ми також, як ізраїльтяни, залишаємо на своїй рідній землі кості молодого нашого цвіту. Здається нам, що немає надії. Та з цих могил повстане наш народ і оживе наш дух на рідних землях. Кожний з нас несе свій хрест, який є частиною великого хреста нашого народу. Всі ми добровільно взяли свій хрест, коли виявили бажання здобувати волю України. Лише через Голгофу можливе воскресіння. Закликаю вас не втрачати надії на милосердного Господа і поручаю вас усіх заступництву Матері Божої.

Під час промови до отця Якіма підійшов один вояк і сказав, що помирає один хворий старшина і просить св. Сповіді. Побажавши воякам доброго сну і відпочинку, отець подався до недужого. Увійшовши в хату, він побачив біля печі важкохворого, якого палила гарячка. Взявши його за руку, отець Яким запитав:

— Бажаєш сповіді?

— Так, – відповів хворий, – але я давно сповідався. Я дуже великий грішник. Відчуваю, що за все треба відповісти перед Богом.

Чотар перехрестився і зі сльозами на очах щиро висповідався. Після св. Сповіді і св. Причастя старшина сказав: — Я ще в гімназії під впливом радикалів відрікся Бога. Мати плакала і молилася за мене, але я не звертав уваги на її сльози, ранив її серце богохульством.

— Брате, Господь тебе дуже любить, будь вдячний своїй неньці за її молитви.

— Прошу отця, ліків немає, хотів би жити, але нехай вже буде воля Божа. Як зустрінете мою маму, то розкажіть все, що бачили. Скажіть їй, що я навернувся і посповідався. Подякуйте їй і скажіть, що я прошу пробачення в неї. Прошу отця, чуєте, все чуєте? Я дуже провинився перед нею.

Отець Яким не міг втриматися від сліз. Він дивився на хворого чотаря і молився за нього. Отець бачив, як догоряла свічка життя старшини. Перед смертю цей молодий вояк згадував лише свою дорогу маму, яка, напевно, десь далеко звідси несла тяжкий хрест переживань за свого сина. А він у полум'ї гарячки лише повторював: — Прошу отця, не забудьте сказати моїй мамі, нехай простить мені мій непослух.

Зі сльозами на очах і молитвою на серці залишав отець Яким вмираючого чотаря. Не знав, що в скорому часі і він захворіє, розділивши свою долю з хворими побратимами-вояками, які віддали своє життя за волю України.

Могила о. Якіма Фещака, ЧСВВ, знаходиться на цвинтарі в Чечельнику на Вінничині. На могилі немає хреста, лише плита з надписом імені, прізвища і дати смерті – 11 лютого 1920 року. У матеріалі використані розповіді його батька і його друзів, які я чув ще в дитинстві.

Від редакції. 15 жовтня 2002 року отці та брати Бучацького василіянського монастиря і численні парафіяни після Богослужень у Бучачі поїхали у Чечельник, де після обіду відслужили панахиду, посвятили хрест на могилі о. Якіма Фещака. Заодно вони помолилися на могилі Українських Січових Стрільців, які загинули у «трикутнику смерті».

о. Мелетій Батіг, ЧСВВ, «Місіонар»

Переглядаючи архів «Християнського Голосу»

ВЕЛИКДЕНЬ
У МЮНХЕНІ В 1956 РОЦІ

І знову мюнхенська католицька громада обходила свято Воскресіння Христового. Правда, багато її членів, що ще того року разом зустрічали Великдень, виїмігрувало, але все-таки парохіяльна церква св. Івана Хрестителя була битком набита.

Продовження на 8 стор. ▼

1954 р. Служба Божа на пластовому таборі на площі «Гохлянд» ▶ б. Кенігсдорфу. Служить о. Іван Леськович. В групі командування пластун-сеньйор Дем'ян Пеленський – голова Крайової пластової старшини; даліше Михайло Рудко – комендант табору; пластун-розвідник Андрій Куцан – бунчужний пластового табору. (С-на та текст А. Куцана)

Переглядаючи архів «Християнського Голосу»

▼ Продовження. Початок на 7 стор.

При престолі о. канцлер Іван Леськович і д-р о. Іван Гриньох правлять Воскресну Утреню – співає хор старших і дітей під управою п. Я. Яримовича і чарівні мельодії наповняють церкву. «Сей день єго же сотвори Господь возрадуєся...» – несеться крізь відчинені двері і розпливається у весняному, нагрітому золотим сонцем, повітрі, і шумить з деревами, що зеленіти починають, – бо «Христос воскрес із мертвих...»

Долучується ще отець Арвай і втрьох починають правити Службу Божу. «В началі бисть Слово...», читає о. прелат Петро Голинський слова Воскресного Євангелія. Немов відгомоном лунають ті самі слова по-грецьки, по-латинськи... і «На початку було Слово...» по-українськи, –

бо Слово те для всіх народів світу.

Отець Прелат П. Голинський говорить святочну проповідь і з нагоди Воскресіння складає вірним найщиріші побажання.

По Службі Божій посвячено паски. І треба було бачити, як маленька Христя ставляла свій кошичок, прибраний вишивкою, а в ньому писанки, щоб отець свяченою водою покропив, а відтак несла його з якоюсь набожною увагою, мов дорогоцінний скарб.

А на оселі Мозах ще в суботу вечером о. канцлер І. Леськович відправив Воскресну Утреню. На дворі темно, тільки маленька церковця в дерев'яному бараку ясно освічена і з неї лунає спів – всі співають.

Паски святити вийшли на двір, в чисте вечірне небо піднімається дим з кадильніці, а вечірню тишу заповнює спів з грудей вірних – «Христос воскрес...» і стелиться по довколишніх луках і полях.

В суботу вечером і в домі для старших о. д-р І. Гриньох відслужив Воскресну Утреню, а співав хор під управою п. Я. Яримовича.

На перший день свят всі католицькі вірні Мюнхену молилися спільно в парохіяльній церкві, бо тільки в ній правилась одна Служба Божа. Зате на другий і третій день свят отці душпастирі відправляли Служби Божі по окремих українських католицьких церквах Мюнхену.

«ХГ», ч. 21 (384) від 20 травня 1956 р.

ХГ

У ПУТІНА ВСЕ ПІШЛО НЕ ТАК

2020 рік мав стати часом справжнього політичного триумфу президента Росії Володимира Путіна. Росіяни на референдумі мали схвалити зміни до Конституції, які несподівано звелися до «обнулення» термінів чинного президента країни. Стало ясно, що Путін готується до п'ятого, а то і шостого терміну перебування на посаді глави держави.

Під час акції «Червоні лінії для Зе». Київ, 08.12.2019 р. С-на: Валентин Огіренко, Reuters

гроші на агресію і диверсії. На українському напрямку була надія, що недосвідченого президента Володимира Зеленського та його помічників можна буде заманювати в нові і нові пастки і, врешті-решт, примусити до капітуляції перед Кремлем.

ВСІЄІ ЦІЄІ КАРТИНИ СВІТУ БІЛЬШЕ НЕМАЄ. Неприємності, власне, почалися ще наприкінці минулого року. На саміті «нормандської четвірки» в Парижі виявилось, що Путін і його радники перебільшили готовність Зеленського до капітуляції – зустріч російського і українського президентів виявилася класичною бесідою сліпого з глухим, а сам саміт завершився без будь-яких серйозних домовленостей.

Уже за кілька місяців

новий коронавірус змінив життя в усьому світі і призвів до падіння цін на нафту. Володмир Путін не зміг правильно оцінити наслідків цього падіння і вплатився в безглузду цінову війну з Саудівською Аравією – війну, яку він не міг виграти за визначенням. В результаті навіть після капітуляції Москви перед країнами ОПЕК і зниження обсягів видобутку нафти ціни не поспішають відновлюватися. А це вдарить по російській економіці і тільки посилить наслідки кризи.

Але найцікавіше почалося після того, як новий коронавірус прийшов до Росії. Спостерігачі відзначають, що російський президент не поспішає проявляти лідерські якості. «Великий диктатор» Путін

вирішив покласти всю відповідальність за боротьбу з епідемією на регіональних керівників, які нерідко вступають у конфронтацію з російським урядом. А Кремль спостерігає за цим ніби осторонь. Навіть рішення про скасування параду 9 травня було оформлено, як відповідь президента на прохання ветеранських організацій. Російський президент постійно демонструє: він не приймає рішення, він – реагує. А це – зовсім не путінський стиль.

Можливо, ця невпевненість Путіна пов'язана з розумінням того, що епідемія «обнулила» всі досягнення двох десятиліть його перебування при владі. Росіяни знову біднують не по днях, а по годинах. Нафта знову коштує копійки. Референдуму поки

що не буде. Параду – теж. До Чечні, повернення якої до складу Росії було першим кровопролитним результатом «воцаріння» Путіна, тепер пускають тільки її жителів. На Кримському мосту – там, де проходить справжній державний кордон РФ і України – тепер блок-пост.

Якщо Путін вирішить залишитися на посаді президента Росії, це буде зовсім не продовження його правління. Йому доведеться починати все спочатку, повернутися у 2000 рік. І це при тому, що роки перебування при владі явно позбавили його енергетики, яка ще відчувалася у 2014 році, коли Кремль зважився на окупацію Криму і війну на Донбасі.

У 2000 році у Путіна хоча б не було війни з Україною і навіть перший Майдан і провал Віктора Януковича в 2004 році не привів до краху відносин між двома країнами. Про відновлення цих відносин найближчими роками говорити не доводиться хоча б тому, що кризовий Росії просто нічого буде запропонувати для кризової України. Але «подешевілий Путін» не зможе дозволити собі і серйозну війну з Україною. Ймовірно, все, що йому залишиться – це заморозка конфлікту до закінчення свого правління. А намагатися вийти з кризи відносин з Україною будуть вже його наступники.

Віталій Портников,
Радіо Свобода

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie
für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потрібні скорочує і мовно виправляє надіслані статті.
Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetskyi
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на conto: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF1 M 0 5